

Postanowienie z dnia 9 maja 2008 r.

II PZ 65/07

Stwierdzenie na posiedzeniu niejawnym dopuszczalności wznowienia postępowania (art. 410 § 1 k.p.c.) obejmuje także ustalenie, czy wskazana podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje.

Przewodniczący SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca), Sędziowie SN: Zbigniew Korzeniowski, Romualda Spyt.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 maja 2008 r. sprawy z powództwa Zygmunta P., Piotra G., Ryszarda G., Romana P., Zbigniewa K., Jacka N., Marka W. przeciwko Stefanii M., Krzysztofowi M., Bożenie M. i Arkadiuszowi P.-B. o zapłatę i ustalenie, na skutek zażaleń pozwanych Stefanii M., Krzysztofa M. i Bożeny M. na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie z dnia 25 lipca 2007 r. [...]

- 1) o d d a l i ł zażalenia;
- 2) oddalił wniosek adwokata Anny Z. o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie postanowieniem z dnia 25 lipca 2007 r. odrzucił skargę pozwanych Stefanii M., Krzysztofa M. i Bożeny M. o wznowienie postępowania w sprawie [...] z powództwa Zygmunta P., Piotra G., Ryszarda G., Romana P., Zbigniewa K., Jacka N. i Marka W., zakończonej prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 14 marca 2003 r.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. stanowiącym podstawę skargi pozwanych, można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Wynika zatem z niego, że chodzi o powzięcie przez stronę wiadomości o takich

okolicznościach faktycznych, na które strona nie mogła powołać się w postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem. W ocenie Sądu okoliczności, które wskazali pozwani, a mianowicie zeznania Romana P., Piotra G. i Tomasza W. złożone w postępowaniu karnym w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w G. [...], a następnie przez Sąd Rejonowy w K. [...], z których miałyby wynikać, że ich zeznania w toczącej się wcześniej sprawie pracowniczej nie polegały na prawdzie, nie stanowią podstawy wznowienia postępowania po myśli art. 403 § 2 k.p.c., albowiem mogły być przez pozwanych wykazywane w sprawie [...]. Wszystkie te osoby zostały bowiem przesłuchane w sprawie pracowniczej, a więc skarżący mieli możliwość zadawania im pytań i podważania wiarygodności ich zeznań za pomocą przeciwdowodów, powoływanych na określoną okoliczność, którą chcieli wykazać. Fakty, które skarżący przytoczyli jako podstawę skargi o wznowienie postępowania nie są więc okolicznościami, na które nie mogli powołać się w postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem. Nie były one dla nich nieujawnialne, gdyż mogli je wykazać przez odpowiednie prowadzenie procesu. Sąd drugiej instancji podkreślił również, że zeznania powodów P. i G. oraz świadka W. nie były jedyną podstawą orzekania w poprzednim postępowaniu, bowiem tak Sąd Rejonowy, jak i Sąd Okręgowy, oparły swoje rozstrzygnięcia także na innych dowodach, między innymi w postaci dokumentów, w których zeznania powodów i świadków znalazły potwierdzenie.

Według Sądu drugiej instancji, podstawy wznowienia w przedmiotowej sprawie nie stanowił też fakt, że Arkadiusz P.-B. został skazany prawomocnym wyrokiem za fałszowanie dokumentów na szkodę PPHU M. Technika Budowlana s.c. w S., albowiem okoliczność ta nie ma zasadniczego znaczenia dla zapadłego w sprawie pracowniczej rozstrzygnięcia. Sfałszowane dokumenty w postaci faktury VAT i umowy o roboty budowlane dotyczyły jedynie stosunków pomiędzy Arkadiuszem P.-B. a firmą M., a zatem pozostawały poza istotą sporu w sprawie [...], którą stanowiło ustalenie, kto był podmiotem zatrudniającym powodów. Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że wskazywana przez pozwanych podstawa wznowienia w rzeczywistości nie występuje, wobec czego z mocy art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił ich skargę.

Zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego złożyli pozwani Stefania M. oraz Bożena M. i Krzysztof M. Pozwana Stefania M. zaskarżyła postanowienie w całości i wniosła o jego uchylenie oraz „rozstrzygnięcie kosztów postępowania w/g norm przepisanych”. Pozwani Bożena M. i Krzysztof M. zaskarżyli postanowienie w

całości oraz wnieśli o jego uchylenie i przekazanie sprawy do rozstrzygnięcia Sądowi Okręgowemu.

W obu zażaleniach skarżący zakwestionowali możliwość odrzucenia przez Sąd Okręgowy skargi o wznowienie postępowania jako nieopartej na ustawowej podstawie. Wyznali pogląd, że na wstępnym etapie postępowania Sąd nie bada trafności powołanych podstaw, a jedynie dokonuje oceny, czy zostały sformułowane w sposób odpowiadający ustawowym wymaganiom (art. 401 i 403 k.p.c.). Badanie dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania nie jest bowiem równoznaczne ze stwierdzeniem jej zasadności. Chodzi w nim jedynie o ustalenie, czy zachowane zostały warunki, które umożliwiają rozpatrywanie samej skargi o wznowienie postępowania. Skarżący Bożena M. i Krzysztof M. podnieśli nadto, że wskazane w skardze okoliczności faktyczne i dowody ujawniły się po zakończeniu sprawy pracowniczej, wobec czego pozwani nie mogli z nich skorzystać w tym postępowaniu. Świadczą one zaś o tym, że powodowie faktycznie byli zatrudnieni u Arkadiusza P.-B., a nie u pozwanych, wobec czego mogłyby mieć wpływ na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenia są nieuzasadnione. Przepis art. 410 § 1 k.p.c. w aktualnym brzmieniu stanowi, że sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanego terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie, a postanowienie w tym przedmiocie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Przytoczone uregulowanie wykracza poza ramy postępowania wstępnego ze skargi o wznowienie postępowania. Zastosowanie tego przepisu oznacza, że przedmiotem badania sądu jest zachowanie terminu oraz oparcie skargi na jednej z ustawowych podstaw wznowienia, a w konsekwencji także dopuszczalności skargi z mocy ustawy i legitymacji do jej wniesienia. Stwierdzenie na posiedzeniu niejawnym dopuszczalności wznowienia nie ogranicza się do badania, czy wskazane przez skarżących okoliczności dają się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, lecz obejmuje badanie i ustalenie, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje. Nastąpiła bowiem - wskutek uchylenia art. 411 k.p.c. - eliminacja dwustopniowego postępowania. Skarga o wznowienie postępowania podlega - w myśl art. 410 § 1 k.p.c. - odrzuceniu jeżeli - w okolicznościach konkretnej sprawy - podawana podstawa nie zostanie przez Sąd stwierdzona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2007 r., III CSK 56/07,

LEX nr 334985, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007 nr 3 - 4, poz. 42, czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, LEX nr 155376).

Trafnie zatem Sąd Okręgowy uznał za konieczne zbadanie, czy sformułowana przez skarżących podstawa wznowienia w rzeczywistości występuje i prawidłowo stwierdził jej brak. Ponieważ jako podstawę wznowienia postępowania wskazano w skardze nowe okoliczności faktyczne i dowody, możliwość wznowienia postępowania uwarunkowana była tym, czy okoliczności te mieszczą się w kategoriach, o których mowa w art. 403 § 2 k.p.c. Przepis ten stanowi, że można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Sformułowanie tego przepisu wskazuje na to, że podstawą wznowienia mogą być takie okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które istniały przed wydaniem prawomocnego wyroku, lecz były stronie nieznane, lub strona nie miała do nich dostępu. Mowa jest tu bowiem o późniejszym wykryciu, a nie o późniejszym zaistnieniu nowych okoliczności lub wystawieniu nowych dokumentów czy też powstaniu innych nowych dowodów. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68 (OSNCP 1969 nr 12, poz. 208), stwierdzając, że środek dowodowy, który powstał po uprawomocnieniu się wyroku nie stanowi podstawy wznowienia przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c. Z końcowego zwrotu art. 403 § 2 k.p.c. wynika, że „wykrycie” odnosi się do okoliczności i dowodów w poprzednim postępowaniu w ogóle nieujawnionych i wówczas nieujawnialnych, bo nieznanymi stronom. Nie odnosi się ono zatem do okoliczności i dowodów jawnych z materiału poprzedniego postępowania, a tylko niedostrzeżonych przez stronę. Inaczej bowiem skarga o wznowienie służyłaby korygowaniu błędów popełnionych przez stronę przy prowadzeniu poprzedniej sprawy.

Rację ma zatem Sąd Okręgowy, że zeznania złożone przez wskazywane przez skarżących osoby w postępowaniu karnym nie należą do okoliczności, o jakich mowa w art. 403 § 2 k.p.c., albowiem te same osoby składały zeznania w postępowaniu prowadzonym w sprawie pracowniczej, były one zatem znane pozwanym, a więc jawne w tym postępowaniu, zaś brak inicjatywy po stronie skarżących, aby wykazać ich ewentualną niewiarygodność, czy zgłosić dowody przeciwne nie stanowi podstawy skargi o wznowienie postępowania. Ta nadzwyczajna możliwość wzrusze-

nia prawomocnego wyroku nie służy bowiem do eliminacji braku aktywności czy błędów popełnionych przez stronę przy prowadzeniu sprawy.

Z art. 403 § 2 k.p.c. wynika ponadto, że można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy. Logiczna wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, iż chodzi w nim o takie okoliczności faktyczne względnie dowody, które dotyczą podstawy pozwu, w szczególności jego podstawy faktycznej. Fakt, że Arkadiusz P.-B. fałszował dokumenty na szkodę PPHU M. Technika Budowlana s.c. nie pozostaje w tego rodzaju związku z domaganiem się przez powodów w sprawie pracowniczej ustalenia istnienia stosunków pracy między nimi a pozwanymi, wobec czego stwierdzenie tej okoliczności prawomocnym wyrokiem skazującym Arkadiusza P.-B. nie mogłoby mieć wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., a zatem nie stanowi ustawowej podstawy wznowienia, jak trafnie przyjął Sąd Okręgowy.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy, z mocy art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. postanowił jak w pkt 1 sentencji.

Wniosek adwokata Anny Z., ustanowionej z urzędu dla pozwanej Stefanii M., o „rozstrzygnięcie kosztów postępowania w/g norm przepisanych” nie mógł być uwzględniony, bowiem nie zawiera niezbędnego dla przyznania od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej oświadczenia, iż opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części (§ 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

=====